

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

www.instante.justice.md

1a-871/25

1-24044791-02-1a-02092025

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău str. Lăpușneanu nr.28 MD-2004

secretariat@constcourt.md

La data de 02.09.2025 în adresa Curții de Apel Centru a parvenit spre examinare apelul depus de către avocații Natalia BAYRAM și Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, și apelul depus de către avocatul Constantin BRIA și în interesele inculpatei Svetlana POPAN, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025 (judecător Ana CUCERESCU).

La data de 08.10.2025, în cadrul ședinței de judecată avocatul Sergiu MORARU a înaintat o cerere de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție a prevederilor articolului 181² alin. (5) Cod penal.

Prin Încheierea Colegiul Penal al Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026, a fost admisă cererea înaintată de avocatul Sergiu MORARU de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Prin prezenta, Curtea de Apel Centru, vă expediază cererea avocatului Sergiu MORARU și Încheierea Colegiul Penal al Curții de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026.

Anexa: -Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

-Încheierea Colegiului Penal al Curții de Apel Centru din 14 ianuarie 2026.

**Vicepreședinte interimar
al Curții de Apel Centru**

Spoială Alexandru

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. Nume: **MORARU**

2. Prenume: **Sergiu**

3. Funcția: **Avocat, CABINETUL AVOCATULUI „SERGIU MORARU”**

4. Adresa:

5. Tel. ; E-mail:

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății, Curții de Apel Centru

Pe rolul Curții de Apel Centru, se află spre examinare cererile de apel depuse împotriva sentinței de condamnare emisă de Judecătoria Chișinău sediul Buiucani la 05.08.2025, în cauza penală de învinuire a Evgheniei Guțul și Svetlanei Popan pe două capete de acuzare bazate pe art. 181² alin. (5) din Codul penal (adică, că ar fi complice la comiterea infracțiunii menționate). Acest articol prevede răspunderea penală pentru acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale.

În calitate de apărător al Evgheniei Guțul, voi reda mai jos unele circumstanțe despre cazul dedus judecății, circumstanțe care sunt relevante în contextul examinării prezentei excepții de neconstituționalitate.

Astfel, prin ordonanța din 30 noiembrie 2022 a procurorului delegat în Procuratura Anticorupție, Ghennadi Epure, s-a dispus punerea sub învinuire a Evgheniei Guțul în baza art. 42 alin. (5) și art. 181² alin. (5) din Codul penal. Procurorul a invocat că persoana pusă sub învinuire ar fi fost responsabilă de coordonarea activității Partidului Politic „Șor”, că ar fi organizat și gestionat evidența, remunerarea și transportarea persoanelor participante la diferite proteste ale partidului menționat, fapt pentru care ar fi fost remunerată lunar cu salariu neoficial în plic.

Ulterior, anume la 2 aprilie 2024, același procuror emite o altă ordonanță de punere sub învinuire a Evgheniei Guțul. De data aceasta, procurorul susține că persoana pusă sub învinuire ar fi activat în calitate de manager în cadrul Departamentului de monitorizare, planificarea și control al Partidului Politic „Șor” și că ar fi acceptat cu bună-știință finanțarea ilegală a concurentului electoral (în speță, Marina Tauber), manifestată prin prestarea de servicii în scopul introducerii mijloacelor bănești pretins ilicite pe teritoriul Republicii Moldova, integrarea sumelor de bani preținși iliciți în campania electorală și deghizarea sumelor de bani prin falsificarea formularelor de donații și justificarea lor în fața Comisiei Electorale Centrale. În acest sens, procurorul a considerat că aceste acțiuni s-ar încadra în baza art. 42 alin. (5) și art. 181² alin. (5) din Codul penal. Aceste două capete de acuzare sunt menținute și în rechizitoriu.

În cele din urmă, la 03 iunie 2025, acuzatorii de stat au venit cu o nouă învinuire, prin care au diminuat cuantumul sumelor incriminate ca fiind acceptate în vederea finanțării partidului politic „Șor”.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări privind excepția de neconstituționalitate îl constituie art. 181² alin. (5) din Codul penal, normă care incriminează acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale.

Verificarea constituționalității acestui tip de acte normative (în speță, a unor prevederi din Codul penal) ține de competența *ratione materiae* a Curții Constituționale, potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Tot în acest compartiment, se reține că una dintre condițiile prevăzute pentru formularea excepției de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (A se vedea: Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, §82; Hotărârea Curții Constituționale nr.10 din 3 noiembrie 2022, §27). Prin urmare, norma contestată trebuie să aibă incidență în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată (A se vedea: Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, §78).

Cu privire la condiția aplicabilității prevederilor contestate în fața instanței în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, este de remarcat că Guțul Evghenia este acuzată în baza art. 181² alin. (5) din Codul penal. Această învinuire generează repercusiuni negative asupra drepturilor constituționale ale persoanei. Instanța sesizată urmează să verifice temeinicia acestei acuzații. Deci, este îndeplinită și condiția aplicabilității prevederilor contestate în fața instanței (Curții de Apel Centru) în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate.

Prevederile contestate au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate. Este vorba de sesizarea nr. 42g/2025. Însă, prin Decizia nr. 21 din 13 februarie 2025, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.181² alin. (5) din Codul penal, ridicată de dl avocat Anatolie Pitel, în interesele dnei Irina Lozovan, în dosarul nr. 1-2787/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani. Problema pusă în discuție în cadrul sesizării nr. 42g/2025 a fost omisiunea reglementării calității speciale a subiectului infracțiunii, fapt care ar permite aplicarea normei în privința unui cerc larg de subiecți, inclusiv în privința persoanelor care nu ar avea atribuții privind gestionarea finanțelor partidului. La rândul său, Curtea Constituțională a notat următoarele:

„22. Având în vedere critica autorului sesizării, potrivit căreia legislatorul ar fi omis să prevadă subiectul infracțiunii în discuție, Curtea consideră că stabilirea unei liste exhaustive a subiecților cărora le poate fi aplicat textul contestat de

autorul excepției ar putea genera situații de impunitate în cazuri care ar justifica, în mod rezonabil, tragerea la răspundere penală. De exemplu, deși trezorierul este persoana responsabilă de finanțele partidului politic, potrivit articolului 25 alin. (3) din Legea privind partidele politice, Curtea consideră că eventuala includere a acestuia în calitate de subiect special al infracțiunii ar conduce la impunitate față de persoanele neincluse în lista subiecților infracțiunii, însă care ar fi acceptat cu bună știință finanțarea ilegală a partidului (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr.89 din 25 iulie 2023, § 24; DCC nr.194 din 21 decembrie 2023, § 24; DCC nr. 87 din 25 iulie, 2024, § 23).

[...]

25. Prin urmare, Curtea notează că le revine instanțelor de judecată să stabilească în fiecare caz particular, pe baza circumstanțelor factuale relevante și a probelor administrate, dacă acțiunile unei persoane concrete întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la articolul 181² alin. (5) din Codul penal.

26. Curtea constată că, sub aparența unor critici referitoare la afectarea normelor constituționale, autorul excepției pune în discuție modul în care au fost încadrate juridic faptele incriminate inculpatei. În acest context, Curtea reiterează că aspectele legate de aplicarea legii nu țin de competența sa (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29). Această competență le revine instanțelor de judecată.

27. În consecință, din argumentele autorului excepției, Curtea nu constată vreo ingerință în articolele 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție.”

Totuși, faptul că anterior Curtea Constituțională a fost sesizată să se pronunțe în privința art. 181² alin. (5) din Codul penal nu poate să constituie un impediment pentru a solicita efectuarea controlului de constituționalitate al acestui articol din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție care să conducă la admisibilitate. Pentru consolidarea acestei afirmații facem trimitere la jurisprudența anterioară a Curții Constituționale, în mod special, a se vedea: Decizia Curții Constituționale nr. 40 din 8 mai 2018, § 18; Decizia Curții Constituționale nr. 124 din 25 noiembrie 2019, § 17; Decizia Curții Constituționale nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; Decizia Curții Constituționale nr. 131 din 19 noiembrie 2020, § 20 etc.

Așa cum se va demonstra mai jos, această excepție de neconstituționalitate vizează aspecte noi, în raport cu care Curtea Constituțională nu s-a pronunțat.

Este de remarcat că excepția de neconstituționalitate este ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g)

din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Una dintre condițiile obligatorii pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental (Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 20; Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 38; Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

Verificarea incidenței unui drept fundamental se face la etapa admisibilității sesizării, prin prisma argumentelor autorului sesizării.

În primul rând, vom invoca incidența art. 1 alin. (3) din Constituție, care garantează preeminența dreptului și art. 23 alin. (2) din Constituție. Întrucât, art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (2) din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare, prezenta excepție de neconstituționalitate urmează a fi examinată prin prisma art. 22 în combinație cu art. 1 alin. (3) și art. 23 alin. (2) din Constituție.

Prevederile articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție garantează standardul calității legii penale substanțiale (Decizia Curții Constituționale nr. 93 din 7 iulie 2022, § 21). În argumentare, consemnăm că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice. În special în materie penală, dispozițiile art. 22 din Constituție, împreună cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a stabilit că art. 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (A se vedea: *Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul art. 22 din Constituție.

În acest sens, Curtea Constituțională constată că principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a securității juridice a persoanei în materie penală (Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 21 decembrie 2021, §§33-35).

La rândul său, art. 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile (Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 42).

De altfel, printr-o bogată jurisprudență, Curtea de la Strasbourg a statuat că noțiunea de „drept” folosită la art.7 corespunde celei de „lege” care apare în alte articole din Convenție și înglobează atât prevederile legale, cât și practica judiciară, presupunând cerințe calitative, îndeosebi cele ale accesibilității și previzibilității (A se vedea: Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în cauza *Cantoni împotriva Franței*, § 29, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în cauza *Coëme și alții împotriva Belgiei*, §145, Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în cauza *E.K. împotriva Turciei*, § 51, Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în cauza *Achour împotriva Franței*, §41 și 42, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, §33 și §34, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, §140, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în cauza *Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei*, §107 și §108, Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în cauza *Scoppola împotriva Italiei* (nr.2), §93, §94 și §99, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, §78, 79 și 91).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.

Așa cum este formulat art. 181² alin. (5) din Codul penal, acesta generează o ingerință, care urmează a fi analizată în fond prin prisma art. 22 în combinație cu art. 1 alin. (3) și art.23 alin. (2) din Constituție. Aici se atestă o incertitudine atât pentru subiecții oficiali de aplicare în concret a legii penale, cât și mai ales pentru destinatarii ei (a legii penale). Această incertitudine deschide calea abuzurilor, între altele, în ipoteza în care art. 181² alin. (5) din Codul penal ar viza și o remunerare a persoanelor care fac parte dintr-un partid politic (de altfel, în ordonanța de învinuire din 30 noiembrie 2022 a Procuraturii Anticorupție se notează că Evghenia Guțul ar fi fost remunerată neoficial, cu salariu în plic), în condițiile în care în Republica Moldova nu există o listă de grupuri criminale sau de organizații (asociații) criminale și, mai mult, există exigențe (reglementate prin alte legi) referitoare la modul de finanțare a partidelor.

În alt context, invocăm și art. 54 din Constituție. Potrivit art.54 alin. (2) din Constituție, ingerințele într-un drept fundamental trebuie să urmărească realizarea unuia sau mai multor din următoarele scopuri legitime: protecția securității naționale, asigurarea bunăstării economice a țării, asigurarea ordinii publice, în vederea prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protecția drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale și garantarea autorității și imparțialității justiției.

Deoarece art. 54 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare, urmând a fi aplicat în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental (Decizia Curții Constituționale nr. 34 din 23 martie 2020, § 21), în cele ce urmează vom demonstra incidența unui drept garantat de Constituție.

Întâi de toate, vom invoca incidența art.20 și art. 26 din Constituție. Or, imprevizibilitatea dispoziției de la art. 181² alin. (5) din Codul penal, aduce o ingerință în dreptul la apărare, garantat de art. 26 din Constituție, precum și a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 20 din Constituție. Afirmția în cauză este consolidată prin prisma art. 6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării persoanei în cauză cu privire la „acuzăția” care i se aduce. Actul de acuzare joacă un rol hotărâtor în trimiterea în judecată: de la comunicarea acuzațiilor, persoana învinuită este oficial înștiințată în scris cu privire la baza juridică și factuală a acuzațiilor care i se aduc (*Kamasinski împotriva Austriei*, §79; *Pélissier și Sassi împotriva Franței* (MC), §51). Mai mult ca atât, art. 6 § 3 lit. a) din Convenție recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu numai cu privire la „cauza” acuzației, adică faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și la „natura” acuzației, adică încadrarea juridică a faptelor în cauză (*Mattoccia împotriva Italiei*, Hotărârea din 25 iulie 2000, §59; *Penev împotriva Bulgariei*, Hotărârea din 7 ianuarie 2010, §33 și §42).

Pentru că dispoziția art. 181² alin. (5) din Codul penal este imprevizibilă, persoana nu-și poate exercita dreptul la apărare în mod practic și efectiv, ci de o manieră teoretică și iluzorie. Acest lucru este valabil mai ales pentru garanțiile consacrate la art.6 din Convenție, având în vedere locul proeminent deținut într-o societate democratică de dreptul la un proces echitabil, cu toate garanțiile prevăzute la acest articol (*Zhang împotriva Ucrainei*, Hotărârea din 13 noiembrie 2018, § 59).

În concluzie, prevederile contestate sunt de natură să aducă atingere art.20 și art. 26 din Constituție în combinație cu art. 54 din Constituție.

În alt context, invocăm incidența art. 46 și art.127 din Constituție, care obligă statul și ceilalți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune ce ar aduce atingere acestui drept (Decizia Curții Constituționale nr. 52/2020, § 21).

Incidența art. 46 și art.127 din Constituție, se explică prin sancțiunea art. 181² alin. (5) din Codul penal. Astfel, norma imputată Evgheniei Guțul prevede pentru persoana fizică pedeapsa închisorii (*de lege lata*, de la 6 la 10 ani), pedeapsa amenzii (*de lege lata*, de la 6000 la 8000 de unități convenționale) și pedeapsa privării de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Cu privire la această sancțiune – amenda, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că acestea trebuie considerată ingerință în dreptul de proprietate, pentru că lipsește persoana vizată de o parte din patrimoniul său,

adică de suma de bani pe care trebuie să o plătească (A se vedea: *Mamidakis v. Grecia*, hotărârea din 11 ianuarie 2007, § 44; *S.C. Complex Herta Import Export S.R.L. Lipova v. România*, hotărârea din 18 iunie 2013, § 31).

Prin urmare, prevederile contestate sunt de natură să aducă atingere art. 46 și art. 127 din Constituție în combinație cu art. 54 din Constituție.

Pedeapsa închisorii pe care o riscă persoana în baza prevederilor contestate, cade sub incidența art. 25 din Constituție, care garantează libertatea individuală și siguranța persoanei și art. 5 din Convenția Europeană, care consfințește dreptul la libertate și la siguranță, pentru că executarea respectivei pedepse presupune privarea de libertate a persoanei. Amintim cu această ocazie că, proclamând „dreptul la libertate”, art. 5 § 1 din Convenția Europeană vizează libertatea fizică a persoanei; scopul său este acela de a se asigura că nimeni nu este lipsit de libertate *in mod arbitrar*.

La fel, imputarea în sarcina persoanei acuzate a art. 181² alin. (5) din Codul penal, ar putea constitui o ingerință în exercitarea unui drept protejat de art. 43 din Constituție (dreptul la muncă și la protecția muncii), ca efect al aplicării sancțiunii complementare obligatorii – privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuiu sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Principiile generale aplicabile în contextul art. 22 din Constituție (în combinație cu art. 1 alin. (3) și art. 23 alin. (2) din Constituție) au fost sintetizate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 24 din 17 octombrie 2019, și anume:

„104. Curtea reamintește că preeminența dreptului presupune, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

105. În special în materie penală, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

106. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție.

107. În acest sens, Curtea constată că principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată

infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a certitudinii juridice a persoanei în materie penală.

108. Curtea a reținut că principiul în discuție are consecințe atât pentru activitatea de elaborare a normelor penale, cât și pentru procesul aplicării acestora. Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența acestuia. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin.(3) lit.n) din Constituție (HCC nr.12 din 14 mai 2018, §§ 35, 36).

109. Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei în defavoarea persoanei și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (HCC nr.12 din 14 mai 2018, § 37).

110. Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

111. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

112. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47).

113. Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v.*

Spania [MC], 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (Kokkinakis v. Grecia, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acestora cu exigențele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (Liivik v. Estonia, 25 iunie 2009, §§ 96–104).

114. Cu privire la clarificarea normelor juridice, Curtea Europeană a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la Convenție. Articolul 7 din Convenție nu poate fi citit ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale prin intermediul interpretării judiciare de la caz la caz, cu condiția ca evoluția care rezultă să fie conformă cu esența infracțiunii și să fie previzibilă în mod rezonabil (Kononov v. Letonia [MC], 17 mai 2010 § 185). Atunci când examinează previzibilitatea unei norme penale, Curtea Europeană trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii penale a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România, 24 mai 2007, § 44).

115. În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare defavorabilă prin analogie (a se vedea Navalnye v. Rusia, 17 octombrie 2017, § 68). O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană. În consecință, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei defavorabile în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

116. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61)."

Așadar, în temeiul art. 22 din Constituție și în temeiul art. 7 din Convenția Europeană, se efectuează un test al calității legii.

Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că art.181² alin. (5) din Codul penal nu trece testul calității legii din perspectiva previzibilității și a garanțiilor împotriva arbitrarului. Întâi de toate, remarcăm că infracțiunea prevăzută la art.181² alin. (5) din Codul penal presupune „acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale”. Din textul dispoziției articolului menționat, se observă că

norma incriminatoare nu prevede expres subiectul infracțiunii, deși se stabilește cert subiectul finanțat (partidul politic, grupul de inițiativă, concurentul electoral) și subiectul finanțator (grupul criminal organizat, organizația (asociația) criminală).

Sub acest aspect, se reține că exigențele privind finanțarea partidelor politice și, implicit, a membrilor acestora sunt reglementate prin lege organică (a se vedea, în special, Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice). Totodată, finanțarea partidelor politice este, de asemenea, reglementată și de Codul electoral (a se vedea, în special, art.1, art.26, art.58 și art.59 din Codul electoral).

O analiză de ansamblu a dispoziției art.181² alin. (5) din Codul penal coroborată cu actele extrapenale de referință, generează probleme din perspectiva previzibilității și a garanțiilor suficiente împotriva arbitrariului, în legătură cu:

1. Cercul de subiecți

Subiectul infracțiunii de la art.181² alin. (5) din Codul penal are o calitate specială. Aceasta rezultă din pedepsele prevăzute pentru această infracțiune. În concret, art.181² alin. (5) din Codul penal prevede și pedeapsa complementară obligatorie – *privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate*.

În conformitate cu alin. (1) art. 65 din Codul penal, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate constă în interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o activitate **de natura aceleia de care s-a folosit condamnatul la săvârșirea infracțiunii**.

Drept urmare, constatăm că pedeapsa nominalizată are un câmp de aplicare limitat, și anume: doar la acele ipoteze în care făptuitorul a făcut uz de funcția pe care o ocupă sau de activitatea pe care o exercită pentru a accepta finanțarea ilegală. De altfel, au fost considerate nelegale soluțiile potrivit cărora inculpatul a fost condamnat la pedeapsa complementară menționată, chiar dacă acesta nu s-a folosit în activitatea infracțională de funcția sau activitatea pe care acesta o desfășura în mod normal*.

Mai mult, în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană statuează că imperfecțiunile legislative legate de stabilirea pedepsei nu pot fi suportate de către făptuitor (a se vedea, de exemplu, *Alimuçaj v. Albania*, 7 februarie 2012, § 161; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 57).

De lege lata, trezorerierul este persoana responsabilă de finanțele partidului politic, potrivit art.25 alin. (3) din Legea privind partidele politice. Prin urmare, persoanele care nu sunt responsabile de finanțele partidului politic și consimțirea sau dezacordul lor este irelevant în raport cu decizia de finanțare a unui partid politic sau altul, nu pot cădea sub incidența normei de la art.181²

* Bulai C., Mitache C. ș.a. *Drept penal. Partea generală. Culegere de probleme din practica judiciară pentru uzul studenților*. Ediția a VII-a revăzută și adăugită. București: Universul Juridic, 2012, p.36.

alin. (5) din Codul penal. În caz contrar, s-ar ajunge la situații absurde, cum ar fi ipoteza când procurorul ar susține că paznicul sau șoferul partidului ar fi comis infracțiunea în discuție. Acest lucru se datorează lipsei mențiunii privind subiectul (cercul de subiecți a) infracțiunii sau relevanța acceptului unei persoane sau alta la finanțarea partidului politic.

În așa fel, se atestă o imprevizibilitate.

Deși aspectul privind subiectul infracțiunii prevăzute la art.181² alin. (5) din Codul penal a fost analizat de către Curtea Constituțională în Decizia sa nr. 21 din 13 februarie 2025, nu putem să nu remarcăm o inconsecvență. Astfel, în decizia menționată, Curtea Constituțională recunoaște că trezorierul este persoana responsabilă de finanțele partidului politic, potrivit art.25 alin. (3) din Legea privind partidele politice, însă nu a considerat indispensabil stabilirea expresă a acestui fapt în norma contestată, întrucât, potrivit Curții, eventuala includere a acestuia în calitate de subiect special al infracțiunii ar conduce la impunitate față de persoanele neincluse în lista subiecților infracțiunii (Decizia Curții Constituționale nr. 21 din 13 februarie 2025, § 21). Ca o paranteză, această omisiune putea fi suplinită printr-o formularea generică, *e.g.*, persoana care are competența/atribuția de a accepta finanțarea partidului, astfel încât să fie capabilă să se ajusteze (să țină pasul) la modificările frecvente extrapenale și la schimbările din societate.

Cu alte ocazii, Curtea Constituțională a avut o abordare diferită. Pentru comparație, în Decizia nr. 23 din 28 martie 2024, Curtea Constituțională nu a considerat problematică sau că ar restrânge câmpul de aplicare al normei, indicarea expresă a subiectului infracțiunii (adică, persoană cu funcție de răspundere ori de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală) prevăzute la art.183 alin. (1) din Codul penal (normă care incriminează încălcarea regulilor de protecție a muncii).

Prin urmare, solicităm Curții Constituționale să aibă o abordarea consecventă și să nu se îndepărteze de la jurisprudența sa, fără vreun motiv întemeiat. Altminteri, se generează insecuritatea juridică și incertitudine atât pentru subiecții dotați cu competența aplicării legii penale, cât și, mai ales, pentru destinatarii legii penale (justițiabili).

2. Premisa incriminatorie

În alt context, este de remarcat că art.181² alin. (5) din Codul penal devine incident în ipoteza în care se acceptă cu bună-știință finanțarea partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale.

Această normă are la bază o premisă falsă, fiind o sursă de incertitudine și de insecuritate juridică. În primul rând, concepția Codului penal al Republicii Moldova presupune că grupul criminal organizat sau organizația (asociația) criminală reprezintă un subiect al infracțiunii. Adică cel care comite infracțiunea.

Această realitate juridică rezultă și din noțiunile redată la art.46 (grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni) și la art.47 (se consideră organizație (asociație) criminală o reuniune de grupuri criminale organizate într-o comunitate stabilă, a cărei activitate se întemeiază pe diviziune, între membrii organizației și structurile ei, a funcțiilor de administrare, asigurare și executare a intențiilor criminale ale organizației în scopul de a influența activitatea economică și de altă natură a persoanelor fizice și juridice sau de a o controla, în alte forme, în vederea obținerii de avantaje și realizării de interese economice, financiare sau politice) din Codul penal.

Comiterea infracțiunii de către grupul criminal organizat sau organizația (asociația) criminală constituie o agravantă. În acest sens, în Partea Specială a Codului penal expresia „*Aceleași acțiuni: (...) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală*”, **se conține în 70 norme** care incriminează infracțiuni (începând cu art. 140¹ – *utilizarea, dezvoltarea, producerea, dobândirea în alt mod, prelucrarea, deținerea, stocarea sau conservarea, transferarea directă sau indirectă, păstrarea, transportarea armelor de distrugere în masă*, și terminând cu art. 362¹ din Codul penal – *organizarea migrației ilegale*).

În contrast, la infracțiunea corelativă prevăzută la art. 181³ din Codul penal (finanțarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum) nu este nici o mențiune/gravantă referitoare la comiterea infracțiunii de către grupul criminal organizat sau organizația (asociația) criminală.

Prin urmare, art.181² alin. (5) din Codul penal reprezintă dovada unei distorsionări juridice, a unui corp străin în legea penală. Acest lucru poate să conducă la condamnări arbitrare, contrar Constituției (art.22 în combinație cu articolul 1 alin. (3) și cu art. 23 alin. (2)) și Convenției Europene a Drepturilor Omului (art.7).

Mai mult, tot din perspectiva previzibilității și al garanțiilor suficiente împotriva arbitrarului, se reține că persoana nu are de unde să cunoască care sunt grupurile criminale organizate sau organizațiile (asociațiile) criminale. În Republica Moldova (și nu doar) **nu există o listă a grupurile criminale organizate** sau organizațiilor (asociațiilor) criminale, așa cum este, de exemplu, în cazul organizațiilor teroriste (a se vedea <https://antiteror.sis.md/advanced-page-type/listele-teroriste>).

Din nou, **atestăm o insecuritatea juridică și o incertitudine** atât pentru subiecții oficiali investiți cu aplicarea legii penale, cât și mai ales pentru destinatarii ei (a legii penale).

3. Lipsa unui prag valoric

Nu în ultimul rând, în lipsa unui prag valoric minim indicat în art. 181² alin.(5) din Codul penal, este pusă la îndoială respectarea în acest articol a principiului proporționalității incriminării. Aceeași teză a fost avansată și în

raport cu alte norme din Codul penal^{**}. Astfel, nu este clar dacă intră sau nu sub incidența normei în discuție o acceptare a finanțării, de exemplu, de 10 lei sau de 5 lei?

Este generatoare de coruptibilitate lăsarea la discreția celor, care sunt abilitați cu aplicarea legii penale, a stabilirii, în fiecare caz concret, a pragului valoric minim.

Pentru a înțelege specificul problemei abordate, nu se poate face abstracție de contextul istorico-legislativ al unor infracțiuni care interferează cu art. 181² alin.(5) din Codul penal.

În context, subliniem că art.181³ Cod penal (cu denumirea – ***Finanțarea ilegală a partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale***) a apărut în legea penală a Republicii Moldova grație Legii privind modificarea unor acte normative, nr.73 din 31.03.2022, în vigoare din 20.04.2022, având următoarea dispoziție:

„(1) *Finanțarea partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale din surse interzise de lege*

(2) *Aceeași acțiune săvârșită în proporții mari*”.

Ulterior, prin Legea pentru modificarea unor acte normative, nr.336 din 08.12.2022, în vigoare din 01.01.2023, art.181³ Cod penal, a căpătat următorul conținut: „*finanțarea partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum din surse interzise de lege săvârșită în proporții mari*”.

Cu alte cuvinte, Legea pentru modificarea unor acte normative, nr.336 din 08.12.2022, în vigoare din 01.01.2023 **a instituit pentru art.181³ Cod penal un prag valoric (o limită inferioară) al finanțării** partidelor politice a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale din surse interzise de lege – proporții mari (în sensul art.126 alin.(1) din Codul penal, depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei), care ocazionează răspunderea penală.

În condițiile în care proporțiile finanțărilor nu se cifrează la peste 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, cele comise intră în câmpul de aplicare a art.48³ din Codul contravențional.

În concluzie, delimitarea dintre sfera penală și sfera contravențională a finanțării ilegale a partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale constă în pragul valoric.

În cazul normei a cărei constituționalitate se cere a fi verificată – art. 181² alin.(5) din Codul penal, **pragul valoric lipsește**.

^{**} Stati V. și Brînza S. *Inițiativa de perfecționare a cadrului normativ de incriminare a faptelor de corupție politică și electorală în Republica Moldova: opinii și sugestii*. (December 29, 2021). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4133536>.

De aceea, există toate temeiurile de a susține că, legiuitorul a tratat inconsecvent și disproporționat pericolul social al acțiunilor subiectului finanțat (art. 181² alin.(5) din Codul penal) și a acțiunilor subiectului finanțator al partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum (art.181³ Cod penal).

În context, amintim că în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „*ultima ratio*”, care semnifică că legea penală este unica măsură ce poate atinge scopul urmărit, altele de ordin civil, administrativ, disciplinar etc. fiind ineficiente în realizarea acestui deziderat. În aceeași ordine de idei, Curtea a mai reținut că, din perspectiva principiului „*ultima ratio*” în materie penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală (Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 28 martie 2017, §§84-85).

Din păcate, legiuitorul nu a ținut cont de principiul „*ultima ratio*” în procesul de legiferare aferent dispoziției art. 181² alin.(5) din Codul penal, neglijând atribuția de dozare în folosirea mijloacelor penale.

Concluzii

Prevederile contestate conferă subiecților oficiali de aplicare a legii penale o putere discreționară nelimitată. De altfel, însăși judecătorul se află în dificultate, fiind pus în situația de a alege între mai multe variante posibile, fapt care generează soluții contradictorii, însă plecând de la situații de fapt identice sau similare în mod substanțial. Cu atât mai mult, justițiabilul se află într-o incertitudine și insecuritate juridică. El nu poate prevedea care va fi soluția instanței. Chiar făcându-se apel la consultanța de specialitate, persoana nu ar putea stabili, fără echivoc, dacă fapta sa ar cădea sub incidența normei contestate – art. 181² alin.(5) din Codul penal

Prin urmare, prevederile contestate nu trec testul previzibilității (sub aspectul puterii discreționare nelimitate și al lipsei unor garanții împotriva arbitrariului) în ipoteza în care art.181² alin. (5) din Codul penal ar viza și o remunerare a persoanelor care fac parte dintr-un partid politic (în speță, o presupusă remunerare neoficială, cu salariu în plic), în condițiile în care în Republica Moldova nu există o listă de grupuri criminale sau de organizații (asociații) criminale, fapt care conduce la încălcarea art.20, art.22, art.26, art.25, art.46 și art.127 în combinație cu art.1 alin. (3), art.23 și art.54 din Constituție, precum și a art.7 din Convenția Europeană. Lipsa de previzibilitate conduce la condamnări arbitrare, cu încălcarea normelor constituționale invocate.

Solicitare

Având în vedere cele menționate mai sus, solicităm respectuos Curții Constituționale să verifice constituționalitatea art.181² alin. (5) din Codul penal din perspectiva criticilor de neconstituționalitate avansate în prezenta sesizare.

F. Lista documentelor relevante

La examinarea acestei sesizări privind excepția de neconstituționalitate sunt pertinente următoarele documente:

- Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 30 noiembrie 2022 (emisă de procurorul Ghennadi Epure) de punere sub învinuire a Evgheniei Guțul;
- Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 02 aprilie 2024 (emisă de procurorul Ghennadi Epure) de punere sub învinuire a Evgheniei Guțul;
- Rechizitoriul;
- Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 03 iunie 2025 (emisă de procurorul Cristina Gladcov) de punere sub învinuire a Evgheniei Guțul; și
- Încheierea/Decizia Curții de Apel Centru, privind admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, fapt pentru care semnez.

Data 08.10.2025

ÎNCHEIERE

14 ianuarie 2026

mun. Chișinău

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU

Având în componența sa:

Președintele ședinței:

Judecători:

Grefier:

Interpret:

Eugeniu BEȘELEA

Andrei CAZACICOV și Vitalie BUDECI

Marilena ARNĂUTU

Diana GUZUN

cu participarea:

Procurorului:

Avocatei:

Avocatului:

Avocatului :

Inculpatei:

Inculpatei

Cristina GLADCOV

Natalia BAYRAM

Sergiu MORARU

Constantin BRIA

Evghenia GUȚUL (*prin teleconferință*)

Svetlana POPAN (*prin teleconferință*)

examinând, în ședință publică, cererea avocatului Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, a prevederilor articolului 181/2 alin.(5) Cod penal, în cadrul cauzei examinării în ordine de apel a cauzei penale de învinuire a lui GUȚUL Evghenia Alexandr și POPAN Svetlana Gheorghi în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) și art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) Cod penal, împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, -

CONSTATĂ:

1. Pe rolul Curții de Apel Centru se află pentru examinare în ordine de apel, apelurile declarate de avocații BAYRAM Natalia și Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL și de avocatul Constantin BRIA în interesele inculpatei POPAN Svetlana Gheorghi, împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025,.

2. Cauza a fost soluționată prin Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025.

3. Nefiind de acord cu Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, avocații BAYRAM Natalia și Sergiu MORARU care acționează în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, au depus cereri de apel, solicitând admiterea cererii acestora, casarea integrală a sentinței atacate cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

4. Ca urmare a dezacordului cu Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, avocatul Constantin BRIA care acționează în interesele inculpatei POPAN Svetlana Gheorghi, a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025.

5. La data de 08 octombrie 2025 în cadrul ședinței de judecată, avocatul Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, a înaintat Colegiului o cerere de sesizare

a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție a prevederilor articolului 181/2 alin.(5) Cod penal.

Colegiul reține că sesizarea depusă are drept obiect supunerea controlului constituționalității a prevederilor art.181/2 alin.(5) Cod penal „ Acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale, remarcând autorul sesizării faptul că această excepție de neconstituționalitate vizează aspecte noi, și anume: cercul de subiecți, premisa incriminatorie și lipsa unui prag valoric minim indicat în art.181/2 alin.(5) Cod penal, care pune la îndoială respectarea de către legiuitor în acest articol a principiului proporționalității incriminării, aspecte în raport cu care Curtea Constituțională nu s-a pronunțat.

În susținerea sesizării, apărarea a invocat faptul că pe rolul Curții de Apel Centru, se află cauza penală de învinuire a Evgheniei GUȚUL și Svetlanei POPAN pe două capete de acuzare bazate pe art.181/2 alin.(5) Cod penal (adică, sunt acuzate precum ar fi acționat în calitate de complice la acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic de la un grup criminal organizat). Acest articol prevede răspunderea penală pentru acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale.

Materialele cauzei penale atestă că, prin ordonanța din 30 noiembrie 2022 emisă de procurorul delegat în Procuratura Anticorupție, Ghennadi EPURE, s-a dispus punerea sub învinuire a Evgheniei GUȚUL în baza art.42 alin.(5) și art.181/2 alin.(5) Cod penal. Procurorul a invocat că persoana pusă sub învinuire ar fi fost responsabilă de coordonarea activității Partidului Politic „Șor”, că ar fi organizat și gestionat evidența, remunerarea și transportarea persoanelor participante la diferite proteste ale partidului menționat, fapt pentru care ar fi fost remunerată lunar cu salariu neoficial în plic. Ulterior, anume la 02 aprilie 2024, același procuror emite o altă ordonanță de punere sub învinuire a Evgheniei GUȚUL. De data aceasta, procurorul susține că persoana pusă sub învinuire ar fi activat în calitate de manager în cadrul Departamentului de monitorizare, planificarea și control al Partidului Politic „Șor” și că ar fi acceptat cu bună-știință finanțarea ilegală a concurentului electoral (în speță, Marina TAUBER), manifestată prin prestarea de servicii în scopul introducerii mijloacelor bănești pretins ilicite pe teritoriul Republicii Moldova, integrarea sumelor de bani preținși iliciți în campania electorală și deghizarea sumelor de bani prin falsificarea formularelor de donații și justificarea lor în fața Comisiei Electorale Centrale. În acest sens, procurorul a considerat că aceste acțiuni s-ar încadra în baza art.42 alin.(5) și art.181/2 alin.(5) Cod penal. Aceste două capete de acuzare sunt menținute și în rechizitoriu. În cele din urmă, la 03 iunie 2025, acuzatorii de stat au venit cu o nouă învinuire, prin care au diminuat cuantumul sumelor incriminate ca fiind acceptate în vederea finanțării partidului politic „Șor”.

Prin prezenta, solicită verificarea constituționalitatea art.181/2 alin.(5) Cod penal, normă care incriminează acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale, din perspectiva corespunderii cu art.22 din Constituție și art.7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului coroborat cu art.1 alin.(3) și art.23 alin.(2) din Constituție, precum și a corespunderii cu art.20, art.25, art.26, art.43 și art.46 din Constituție. Or, o analiză de ansamblu a dispoziției art.181/2 alin.(5) Cod penal coroborată cu actele extrapenale de referință, generează probleme din perspectiva previzibilității și a garanțiilor suficiente împotriva arbitrariului.

Prevederile contestate conferă subiecților oficiali de aplicare a legii penale o putere discreționară nelimitată. De altfel, însăși judecătorul se află în dificultate, fiind pus în situația de a alege între mai multe variante posibile, fapt care generează soluții contradictorii, însă plecând de la situații de fapt identice sau similare în mod substanțial. Cu atât mai mult, justițiabilul se află într-o incertitudine și insecuritate juridică. El nu poate prevedea care va fi soluția instanței.

Chiar făcându-se apel la consultanța de specialitate, persoana nu ar putea stabili, fără echivoc, dacă fapta sa ar cădea sub incidența normei contestate - art.181/2 alin.(5) Cod penal.

În textul formularului de sesizare a adus argumente în susținerea poziției, potrivit cărora, prevederile contestate nu trec testul previzibilității (sub aspectul puterii discreționare nelimitate și al lipsei unor garanții împotriva arbitrarului) în ipoteza în care art.181 alin.(5) Cod penal ar viza și o remunerare a persoanelor care fac parte dintr-un partid politic (în speță, o presupusă remunerare neoficială, cu salariu în plic), în condițiile în care în Republica Moldova nu există o listă de grupuri criminale sau de organizații (asociații) criminale, fapt care conduce la încălcarea art.20, art.22, art.26, art.25, art.46 și art.127 în combinație cu art.1 alin. (3), art.23 și art.54 din Constituție, precum și a art.7 din Convenția Europeană. Lipsa de previzibilitate conduce la condamnări arbitrare, cu încălcarea normelor constituționale invocate, motive care au determinat partea apărării să formuleze o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiază că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții (art.7 alin.(3) Cod de procedură penală): obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei (apelului); nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În speță, cele 4 condiții sunt îndeplinite, ceea ce presupune că la caz nu există impedimente pentru dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate or, *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.*

Potrivit art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. La caz, se solicită dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate a unei dispoziții din lege - Codul penal, în sensul art.72 alin.(3) lit.n) din Constituție.

Concretizează că în speță, autorul excepției de neconstituționalitate ridică în fața Curții Constituționale problema incertitudinii juridice, în legătură cu: *cercul de subiecți, premisa incriminatorie și lipsa unui prag valoric minim indicat în art.181/2 alin.(5) Cod penal*, care pune la îndoială respectarea în acest articol a principiului proporționalității incriminării.

Excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu. Părțile în procesul penal sunt persoanele fizice sau juridice care au drepturi și obligații provenite din conținutul raporturilor juridice de procedură penală. În speță, afirmă că excepția de neconstituționalitate este ridicată de către apărătorul inculpatei GUȚUL Evghenia, subiect investit cu drept de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei. Subliniază că prevederile contestate au relevanță în contextul examinării cauzei penale în fond. Or, învinuirea dnei GUȚUL Evghenia vizează complicitatea la două capete de acuzare bazate pe art.181 alin.(5) Cod penal. Această învinuire generează repercusiuni negative asupra drepturilor constituționale ale persoanei. Instanța sesizată urmează să verifice temeinicia acestei acuzații. Deci, este îndeplinită și condiția aplicabilității prevederilor contestate în fața instanței în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate.

Să nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Prevederile contestate au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate. Este vorba de sesizarea nr. 42g/2025. Însă, prin Decizia nr. 21 din 13 februarie 2025, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitatea a prevederilor art. 181/2 alin. (5) din Codul penal, ridicată de dl avocat Anatolie PITEL, în interesele dnei Irina LOZOVAN, în dosarul nr. 1-2787/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, (sediul Buiucani). Problema pusă în discuție în cadrul sesizării nr. 42g/2025 a fost omisiunea reglementării calității speciale a subiectului infracțiunii, fapt care ar permite aplicarea normei în privința unui cerc larg de subiecți, inclusiv în privința persoanelor care nu ar avea atribuții privind gestionarea finanțelor partidului. La rândul său, Curtea Constituțională a notat următoarele.

„22 Având în vedere critica autorului sesizării, potrivit căreia legislatorul ar fi omis să prevadă subiectul infracțiunii în discuție, Curtea consideră că stabilirea unei liste exhaustive a subiecților cărora le poate fi aplicat textul contestat de autorul excepției ar putea genera situații de impunitate în cazuri care ar justifica, în mod rezonabil, tragerea la răspundere penală. De exemplu, deși trezorerul este persoana responsabilă de finanțele partidului politic, potrivit articolului 25 alin.(3) din Legea privind partidele politice, Curtea consideră că eventuala includere a acestuia în calitate de subiect special al infracțiunii ar conduce la impunitate față de persoanele neincluse în lista subiecților infracțiunii, însă care ar fi acceptat cu bună știință finanțarea ilegală a partidului (a se vedea, mutatis mutandis, DCC nr.89 din 25 iulie 2023, § 24; DCC nr.194 din 21 decembrie 2023, § 24; DCC nr. 87 din 25 iulie, 2024, § 23). [...]

25. Prin urmare, Curtea notează că le revine instanțelor de judecată să stabilească în fiecare caz particular, pe baza circumstanțelor factuale relevante și a probelor administrate, dacă acțiunile unei persoane concrete întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la articolul 181/2 alin.(5) Cod penal.

26. Curtea constată că, sub aparența unor critici referitoare la afectarea normelor constituționale, autorul excepției pune în discuție modul în care au fost încadrate juridic faptele incriminate inculpatei. În acest context, Curtea reiterează că aspectele legate de aplicarea legii nu țin de competența sa (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29). Această competență le revine instanțelor de judecată.

27. În consecință, din argumentele autorului excepției, Curtea nu constată vreo ingerință în articolele 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție. ”

Totuși, faptul că anterior Curtea Constituțională a fost sesizată să se pronunțe în privința art.181 alin.(5) Cod penal nu poate să constituie un impediment pentru a solicita efectuarea controlului de constituționalitate al acestui articol din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție care să conducă la admisibilitate. Pentru consolidarea acestei afirmații face trimitere la jurisprudența anterioară a Curții Constituționale, în mod special, a se vedea: Decizia Curții Constituționale nr. 40 din 8 mai 2018, § 18; Decizia Curții Constituționale nr. 124 din 25 noiembrie 2019, § 17; Decizia Curții Constituționale nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; Decizia Curții Constituționale nr. 131 din 19 noiembrie 2020, § 20 etc.

Aşa cum rezultă şi din formularul sesizării, această excepţie de neconstituţionalitate vizează aspecte noi, şi anume: cercul de subiecţi, premisa incriminatorie şi lipsa unui prag valoric minim indicat în art.181/2 alin.(5) Cod penal, care pune la îndoială respectarea de către legiuitor în acest articol a principiului proporţionalităţii incriminării, aspecte în raport cu care Curtea Constituţională nu s-a pronunţat.

Astfel, reieşind din prevederile art.7 alin.(3) Cod de procedură penală în combinaţie cu Hotărârea Curţii Constituţionale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) şi g) din Constituţia Republicii Moldova, se constată că în procesul judecării cauzei, dacă instanţa de judecată este sesizată de una din părţi asupra neconstituţionalităţii actului aplicabil care poate fi supus controlului constituţionalităţii, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunţa asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii cu Constituţia a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituţionalităţii invocat de către partea în proces, fiind obligat să sesizeze Curtea Constituţională, prezentând direct Curţii Constituţionale sesizarea privind excepţia de neconstituţionalitate.

A solicitat apărarea admiterea cererii şi dispunerea ridicării excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiei de la art.181/2 alin.(5) Cod penal.

6. În şedinţa Curţii de Apel Centru, din data de 14 ianuarie 2026, avocatul Sergiu MORARU care acţionează în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL a menţionat că susţine în continuare cererea depusă şi a pledat pentru admiterea acesteia în sensul formulat şi sesizarea Curţii Constituţionale referitoare la excepţia de neconstituţionalitate ridicată.

În şedinţa Curţii de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026, avocata Natalia BAYRAM care acţionează în interesele inculpatei GUȚUL Evghenia a menţionat că susţine cererea privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate în temeiul art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, şi solicită admiterea cererii şi sesizarea Curţii Constituţionale referitor la excepţia de neconstituţionalitate ridicată.

În cadrul şedinţei Curţii de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026, avocatul Constantin BRIA care acţionează în interesele inculpatei POPAN Svetlana a susţinut cererea avocatului Sergiu MORARU privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituţie, a prevederilor articolului 181/2 alin.(5) Cod penal.

În cadrul şedinţei Curţii de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026 inculpata GUȚUL Evghenia a susţinut cererea apărătorului, pledând pentru admiterea acesteia în sensul formulat.

În cadrul şedinţei Curţii de Apel Centru din data de 14 ianuarie 2026 inculpata POPAN Svetlana a susţinut cererea avocatului Sergiu MORARU, pledând pentru admiterea acesteia în sensul formulat

În cadrul şedinţei Curţii de Apel Centru, din data de 14 ianuarie 2026 procurorul Cristina GLADCOV a solicitat respingerea cererii depuse de avocatul Sergiu MORARU care acţionează în interesele inculpatei GUȚUL Evghenia.

7. Verificând motivele invocate în cererea de sesizare privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate înaintată de avocatul Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, Colegiul penal al Curţii de Apel Centru consideră necesar de a admite sesizarea privind efectuarea controlului constituţionalităţii a prevederilor art.181/2 alin.(5) Cod penal, sub aspectul invocat în cerere privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate cu sesizarea Curţii Constituţionale în vederea efectuării controlului constituţionalităţii din considerentele următoarele considerente.

8. Potrivit art.342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluţionează prin încheiere a instanţei de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire şi asiguratorii, recuzările, declinarea de competenţă, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum şi încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte şi se semnează de judecător sau, după caz, de toţi judecătorii din

completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Conform dispoziției art.7 Cod de procedură penală, (3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3/2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă. (3/3) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3/1), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

Relevante speței sunt prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său, prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții, și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

9. Potrivit prevederilor art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.(4) alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, „rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale”.

Prin Hotărârea nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul art.135 alin.(1) lit.a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele

de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

10. Pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În această ordine de idei, *cu privire la subiectul sesizării* Colegiul reține că excepția de neconstituționalitate a fost formulată de un subiect care beneficiază de acest drept, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum aceste dispoziții au fost interpretate prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, și anume de către avocatul Sergiu MORARU, care acționează în interesele inculpatei GUȚUL Evghenia.

Cu privire la obiectul excepției Colegiul notează că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art.181/2 alin.(5) Cod penal, care se încadrează în categoria actelor prevăzute de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, fiind norme cu putere de lege.

Cu privire la legătura dintre norma contestată și soluționarea cauzei, Colegiul constată că excepția a fost ridicată în cadrul examinării, în ordine de apel, a cauzei penale privind învinuirea lui GUȚUL Evghenia Alexandr și POPAN Svetlana Gheorghe de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.30, 42 alin.(5), 45, 181/2 alin.(5) Cod penal, împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-1035/2024 din 05 august 2025, iar prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, fiind astfel întrunită condiția incidenței normei asupra raportului juridic dedus judecării.

Cu privire la inexistența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale, Colegiul reține că, anterior, Curtea Constituțională a fost sesizată să se pronunțe asupra constituționalității art.181/2 alin.(5) Cod penal. Astfel, prin Decizia nr. 21 din 13 februarie 2025, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.181/2 alin.(5) Cod penal, excepție ridicată de avocatul Anatolie PİTEL în interesele dnei Irina LOZOVAN, în dosarul nr. 1-2787/2023, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

În acest context, se constată că problema pusă în discuție în cadrul sesizării nr. 42g/2025 a vizat omisiunea reglementării calității speciale a subiectului infracțiunii, omisiune ce ar permite aplicarea normei penale asupra unui cerc larg de subiecți, inclusiv asupra persoanelor care nu dețin atribuții privind gestionarea finanțelor partidului.

În speță, prin cererea înaintată de avocatul Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL, apărarea a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.181/2 alin.(5) Cod penal. Excepția invocată vizează însă aspecte noi, distincte de cele examinate anterior, și anume: *determinarea cercului de subiecți ai infracțiunii, existența unei premise incriminatorii clare, precum și lipsa unui prag valoric minim expres prevăzut de norma penală menționată.*

Prin urmare, în ceea ce privește obiectul sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care să fi examinat

aceste critici concrete referitoare la prevederile contestate, condiția impusă de jurisprudența constituțională fiind astfel respectată.

În lumina celor expuse și având în vedere că obiectul excepției se încadrează în categoria actelor prevăzute de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de un subiect îndreptățit, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect dispozițiile contestate, Colegiul penal constată că sunt întrunite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Curții Constituționale, motiv pentru care excepția de neconstituționalitate urmează a fi admisă spre examinare, cu sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra prevederilor art.181/2 alin.(5) Cod penal.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor pentru soluționarea litigiului în instanțele de judecată. Astfel, excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată.

11. Trebuie de evidențiat că, în jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat.

În prezenta cauză, instanța de apel constată că excepția de neconstituționalitate formulată întrunește cerințele minime de argumentare, conținând o motivare care pune în discuție relația de incompatibilitate dintre norma legală criticată și prevederea constituțională invocată. Totodată, Colegiul penal reține că dispozițiile art.181/2 alin.(5) Cod penal nu au mai făcut anterior obiectul unei sesizări de control al constituționalității în fața Curții Constituționale.

Așadar, motivele prezentei sesizări sunt fundamentate pe dispozițiile art.20 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, iar circumstanțele cauzei denotă întrunirea cerinței prevăzute la pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016.

Prin urmare, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.181/2 alin.(5) Cod penal urmează a fi admisă.

12. Din considerentele sus-indicate, conducându-se de prevederile art.art. 7, 342, 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

D I S P U N E:

Se admite cererea înaintată de avocatul Sergiu MORARU în interesele inculpatei Evghenia GUȚUL de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție a prevederilor articolului 181/2 alin.(5) Cod de procedură penală, cu expedierea cererii și sesizării în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art.135 alin.(1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Judecătorii

Eugeniu BEȘELEA

Andrei CAZACICOV

Vitalie BUDECI